

Idrettsdeltakelsens betydning for samfunnsdeltakelse

Universitetet i Nordland,
10.11.2016

Riis-ekspeditionen

- ▶ <https://www.facebook.com/riisekspeditionen/?fref=ts>

Dialog med din nabo – 5 min

- ▶ Vend dig mot den som sidder ved siden af dig og fortæl hinanden hvad dere tenker om denne filmsnut

Forskningsfokus

- ▶ Sammenhængen mellem deltagelse i idræt og deltagelse i andre fællesskaber i hverdagslivet til mennesker med fysisk funktionsnedsettelse

Deltagelse–en definition

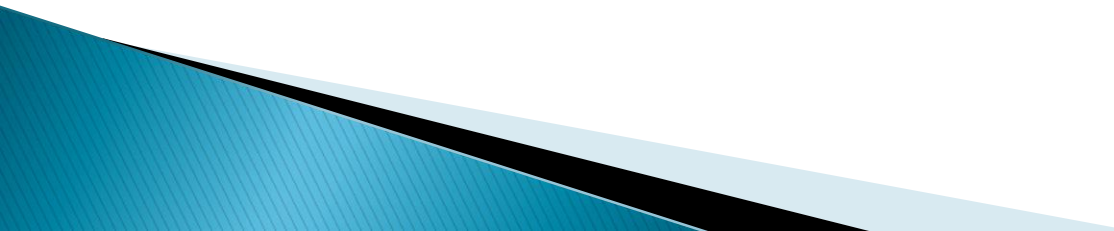
*Menneskelig **handling**, der finder sted under bestemte **betingelser** sammen med andre i en **social praksis** i forhold til en **fælles sag**
(Kritisk Psykology)*

- ▶ Angår forholdet mellem individ og samfund
- ▶ Vi deltager altid, og er med til at genskabe eller forandre verden. Men deltagelse kan være mere eller mindre fuldgyldig.

Handicap og deltagelse

- ▶ Fuldgyldig deltagelse er ikke en selvfølge
- ▶ Mennesker med nedsat funktionsevne deltager i markant mindre grad i alle samfundets fællesskaber end almindeligt (Bengtsson)
- ▶ Uddannelse og formelle kvalifikationer (Barnes)
- ▶ Arbejdsmarkedet (Bengtsson, Barnes)
- ▶ Foreninger og fritidstilbud (Sandø mfl)
- ▶ Årsager: Fysiske og kommunikative barrierer og negative holdninger fra omgivelserne

Aktuel forskning statistik

- ▶ *deltagelse i et idrætsfællesskab øger sandsynligheden for, at personer med funktionsnedsættelse deltager i andre sociale fællesskaber*
  - ▶ *....eller omvendt*
  - ▶ ***DELTAGELSE ANSPORER TIL DELTAGELSE***
-

Hvordan udvikles deltagelse, set i et livsforløb?

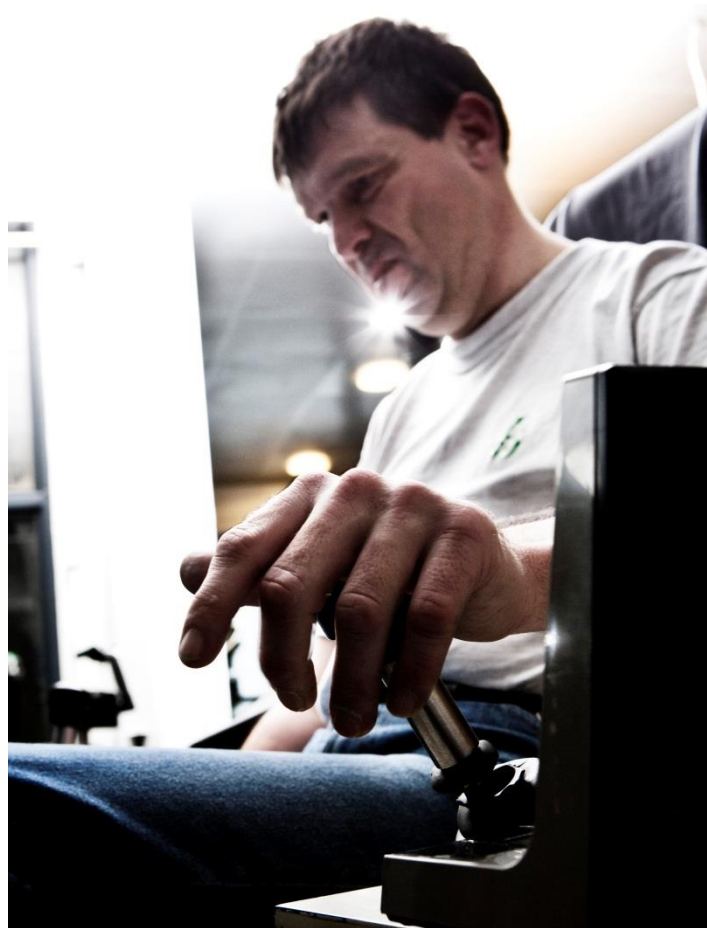
- ▶ Narrativt interview i livshistorisk perspektiv
- ▶ Brian fortæller, hvordan han har udviklet sin deltagelse i idrætsfællesskaber gennem livet

Brian, 44 år, født spastiker

- ▶ Gangbesværet, men går uden hjælp over kortere afstande
- ▶ Bruger el-scooter over længere afstande
- ▶ Har personlig hjælper til de fleste daglige gøremål og til at køre hans bil
- ▶ Er aktiv i spejderbevægelsen, dyrker svømning og sejlsport
- ▶ Er aktiv i flere handicaporganisationer og bestyrelser
- ▶ Arbejder 3 dage om ugen som kranfører på kommunal forbrændingsanstalt

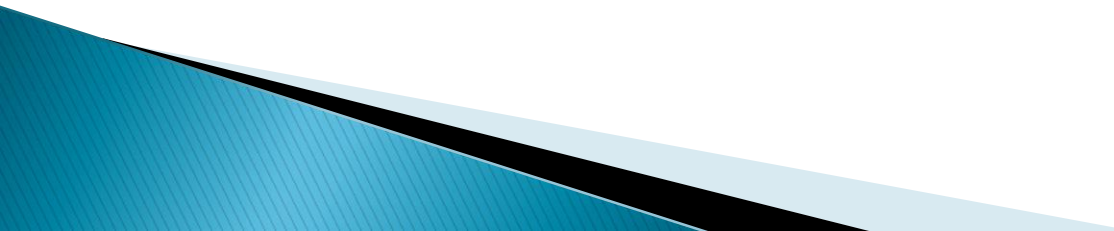
Brian på job

begyndelsen

- ▶ Det begyndte, da jeg gik i børnehave. Allerede dér lærte jeg at være i vand, og der har jeg også lært at gå. Jeg har lært at svømme efter noget der hedder Halliwick-metoden. Jeg tror på, at det er derfor, jeg kan gå i dag. Det er jeg ret sikker på. At det var det, at de allerede i børnehaven sørgede for, at jeg kunne holde balancen.
- ▶ Så blev der oprettet en svømmeklub, der hed 'Sælungerne'. Den eksisterer stadigvæk. Der var 6 spastikere. Og så har jeg svømmet i skolen. Jeg svømmer stadig, når jeg har tid til det.

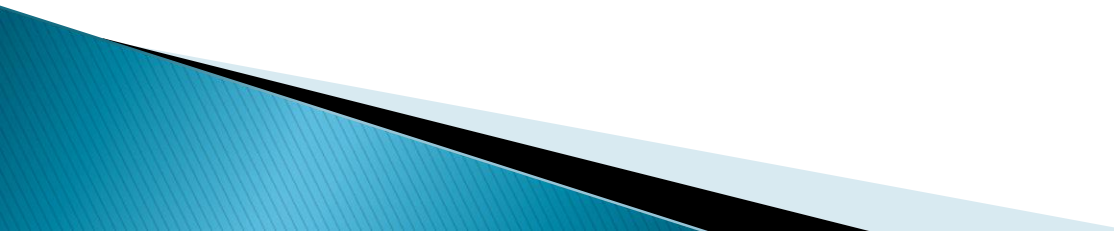
At blive sat på sporet af noget

- ▶ Opmuntring til at komme på banen og bruge sit liv
  - ▶ Støtte fra omgivelserne og forhold, der passer til personen
  - ▶ Det ene tager det andet med sig
-

Tiden som spejder

- ▶ Dengang var vi ulveunger. Og jeg kunne rigtig godt lide at spille 'død-bold'. Men de andre spejdere kunne ikke li at ramme mig med bolden. Så jeg måtte fortælle dem, at det var helt okay at kaste efter mig. Jeg har lært mange børn, hvad handicap er, bare ved at være til stede....

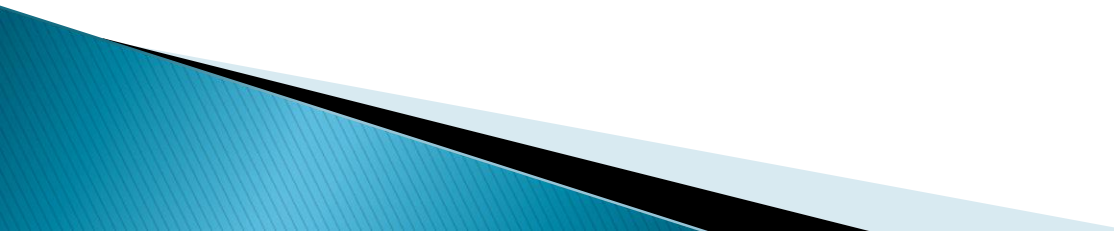
At insistere på at deltage fuldt ud

- ▶ Udfordre usynlighed og berøringsangst
  - ▶ Ret til at risikere
  - ▶ At bliver betragtet som en del af holdet og legen
-

Sejlsporten

- ▶ Jeg lærte at sejle på højskolen, da jeg var i tyverne. Det var vidunderligt at jeg kunne være alene i en båd og styre den selv. Man kunne jo godt se lidt på riggen og pille lidt ved roret. Men læreren han sagde: 'Du er søn af en skipper, du må sgu lære at sejle'. Så skubbede han til båden, og jeg røg derudad! Og så måtte jeg jo prøve mig frem og hive lidt i snorene. Der gik ikke så lang tid, så havde jeg faktisk fundet ud af, hvordan man skulle sejle en mini-12er. Der var jo en motorbåd, ved siden af, der kiggede lidt efter mig. Jeg har sejlet lige siden.

At bruge sine færdigheder i et fælleskab

- ▶ Omgivelserne forventer deltagelse
  - ▶ Oplevelse af 'jeg kan'
  - ▶ Mulighed for at udvikle sine færdigheder
  - ▶ Fuldgyldig deltagelse i et fællesskab
-

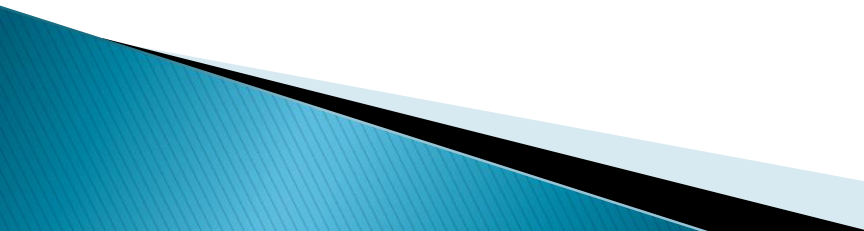

Scenisk beskrivelse: Brian træner i sejlbåden

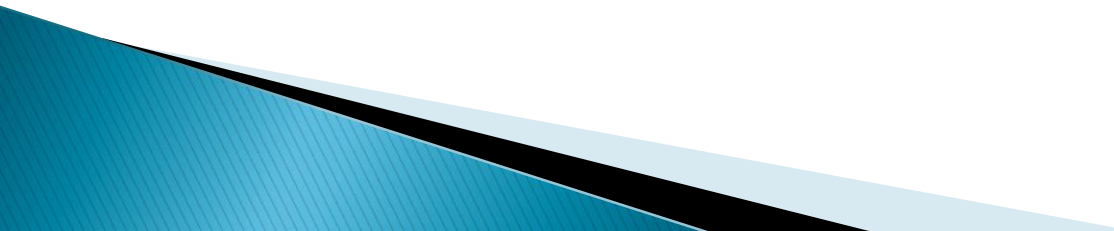
- ▶ Brian er alene i båden. Det er dejligt, siger han, og smiler. Han har vinden i ryggen og farten er ret høj. Han sejler i zigzag og viser, at han har kontrol over vind og sejl. I båden har han ikke brug for hjælper. Jeg skal ud i fjorden, siger han. Jeg har lang vej igen. Sejl nu ikke for langt ud, siger coachen. Hvorfor ikke? Det er jo derfor jeg er her, siger Brian kækt og sætter sejlet op mod vinden.

Udvikling af deltagelse gennem Transformativ læring

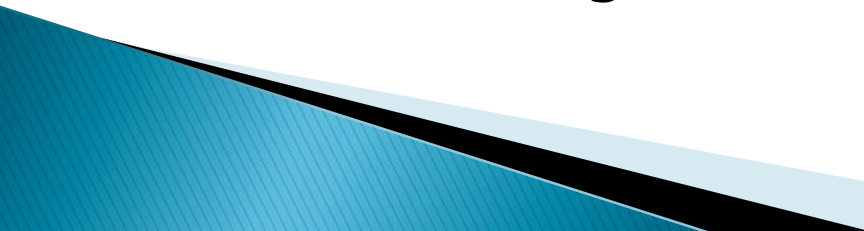
- ▶ Vi udvikler deltagelse ved at bevæge os på tværs af forskellige sociale kontekster og praksisfællesskaber.
  - ▶ En skiftende deltagelse, hvor vi bruger vores færdigheder på anderledes måder
  - ▶ Der sker en gradvis ændring af, hvordan man er objektivt, hvordan man forstås af andre, og hvordan man forstår sig selv som et socialt placeret subjekt (Lave, 1999).
-

Deltagelse ansporer til deltagelse...hvis de rigtige forhold er til stede

- ▶ Det handler om forholdet mellem individet og den sammenhæng, hun / han befinder sig i
  - ▶ At kunne se sig selv som handlende menneske inden for de konkrete betingelser
  - ▶ At fællesskabet kan drage nytte af personens kunnen / færdigheder og giver en hånd der, hvor det er nødvendigt
  - ▶ At man i fællesskabet har et fælles forehavende
-

Udfordring af lighedstanken?

- ▶ Er individuel compensation nok, hvis man skal sikre deltagelse i sociale fællesskaber?
  - ▶ Er 'lige muligheder' noget, det er knyttet til den enkelte?
  - ▶ Hvordan gøres forskelle synlige, så omgivelserne / vi alle kan skabe gode rammer for forskelligartede deltagere?
  - ▶ Hvad skal der til, for at sociale fællesskaber bliver steder, hvor mennesker med forskellige forudsætninger kan udvikle deltagelse sammen?
-

Tak

- ▶ Anne-Merete Kissow
- ▶ AKTIV UNG, Valnesfjord .
www.aktivung.no
- ▶ Handicapidrætten Videnscenter, Høje Tåstrup,
Danmark
www.handivid.dk

<http://www.handivid.dk/idraet/teori-og-forskning/resume-af-phd-afhandling/>